

**NAREDIMO
TABORNIŠKI PROJEKT**

NAREDIMO TABORNIŠKI PROJEKT

Ljubljana, junij 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

796.54(035)

NAREDIMO taborniški projekt : taborniški priročnik / [prevod originala
Urška Ravnjak ; fotografije Teja Čas ... et al.]. - Ljubljana : Zveza tabornikov Slovenije,
nacionalna skavtska organizacija, 2012

Prevod dela: Let's do a scout project

ISBN 978-961-6134-43-9

262435328

KAZALO

PREDGOVOR	5
UVOD	7
In kaj je taborniški projekt	8
SEDEM FAZ TABORNIŠKEGA PROJEKTA	17
PRVA FAZA - KAKŠEN PROJEKT?	21
Čas za sanjanje	21
Predstavitve idej	23
»Dešifriranje« idej	23
Oblikovanje soglasja	24
DRUGA FAZA - VKLJUČEVANJE MOŽNOSTI ZA UČENJE	25
Ocenjevanje težavnostne stopnje	25
Oblikovanje učnega okvira	26
Razvijanje učnih priložnosti	26
Raba taborniškega pristopa	28
Izkoristek dinamike taborništva	33
TRETJA FAZA - NAČRTOVANJE	37
Usklajevanje projekta	37
Definiranje nalog in časovnega načrta izvedbe	37
Oblikovanje nabora potrebnih virov in ocena stroškov	38
Oblikovanje vlog in skupin za izvajanje nalog	39
ČETRTE FAZA - PRIPRAVA	43
Predstavitve projekta	43
Povezava osebnega napredka članov z nalogami in cilji projekta	43
Usposabljanje za kvalitetnejše izvajanje nalog	44
Posebne naloge za vodnika	46
PETA FAZA – VELIKI DOGODEK	49
ŠESTA FAZA - VREDNOTENJE IN NAGRAJEVANJE NAPREDKA	53
Vrednotenje projekta kot celote in napredka vsakega posameznika	53
Nagrajevanje napredka	54
SEDMA FAZA - PROSLAVLJANJE	55
Razmišljanje (refleksija) o duhovnih vrednotah	55
Organiziranje zaključne »zabave«	55
OB KONCU PREDSTAVITVE TABORNIŠKEGA PROJEKTA	57
O Zvezi tabornikov Slovenije	60
Skavtska fundacija	62
VIRI IN LITERATURA	63

LEGENDA

MOŽNE TEŽAVE

PRIMER

VPRAŠANJE ZA RAZMISLEK

PREDGOVOR

»Naredimo taborniški projekt« je priročnik namenjen vodnikom in načelnikom družin.

- Za omenjeno ciljno skupino je zanimiv z več zornih kotov:
- projektni pristop je nazorno predstavljen po posameznih fazah
- pomaga razumeti, kako zagotoviti bogato in vznemirljivo učno okolje za mlade
- prispeva k razumevanju, razvijanju in izvajanju kvalitetnega programa za mlade tudi izven okvira projektnega pristopa

Projektni pristop je primeren za vzpodbujanje sodelovanja (motiviranost članov za delo), usklajevanje različnih potreb in pričakovanj posameznih članov in vključevanje vseh elementov taborniškega pristopa, preko katere dosežemo optimalno rast in napredovanje članov.

Projektni pristop se kot način dela vključuje predvsem v tisti segment aktivnosti, ki poleg razvoja lastnih potencialov članov ponuja možnosti za interakcijo z okoljem, razvoj odnosov z drugimi in proces socializacije.

Taborniški projekt se kot oblika dela uvršča med interesne dejavnosti, saj nastane na podlagi širšega interesa članov in je povezan z opazovanjem in doživljanjem vsakdanjega življenja. Interes prihaja v vod spontano in se oblikuje v neko dejavnost, ki je zanimiva za vse člane voda in prilagojena možnostim vseh članov (delitev vlog znotraj dejavnosti) in možnostim okolja za izvedbo.

Čeprav je projektni pristop namenjen starosti GG in PP, lahko na podoben način delujemo tudi pri RR ali MČ – seveda s prilagoditvijo zahtevnosti oziroma stopnjo odgovornosti, ki jo prenesemo na mlade. Pri tem je pomemben tudi čas trajanja, saj je projekt za mlajše krajši, za starejše pa lahko poteka tudi celo taborniško leto.

Ne glede na vsebino in način izvedbe projekta, je vsak projekt izviren; predvsem zato je projektni pristop v posledica dinamičnega odnosa med člani, vodnikom (vodstvom) in namenom taborništva. Zato je ta pristop še toliko bolj zanimiv.

Urednika

UVOD

Kaj je projekt?

Na splošno je projekt nekaj, kar nekdo namerava doseči v prihodnosti v določenem času. To zajema določitev jasno zastavljenih ciljev, izdelavo načrta, kaj je potrebno narediti – kdaj in kako – in potem – to narediti! Projekt ni ena dejavnost, ampak več različnih – vsaka od njih mora biti načrtovana, organizirana in izvedena, da bi lahko dosegli cilj. Projekt ni nekaj, kar si moramo zapomniti in jutri narediti. Zahteva trud in vztrajnost.

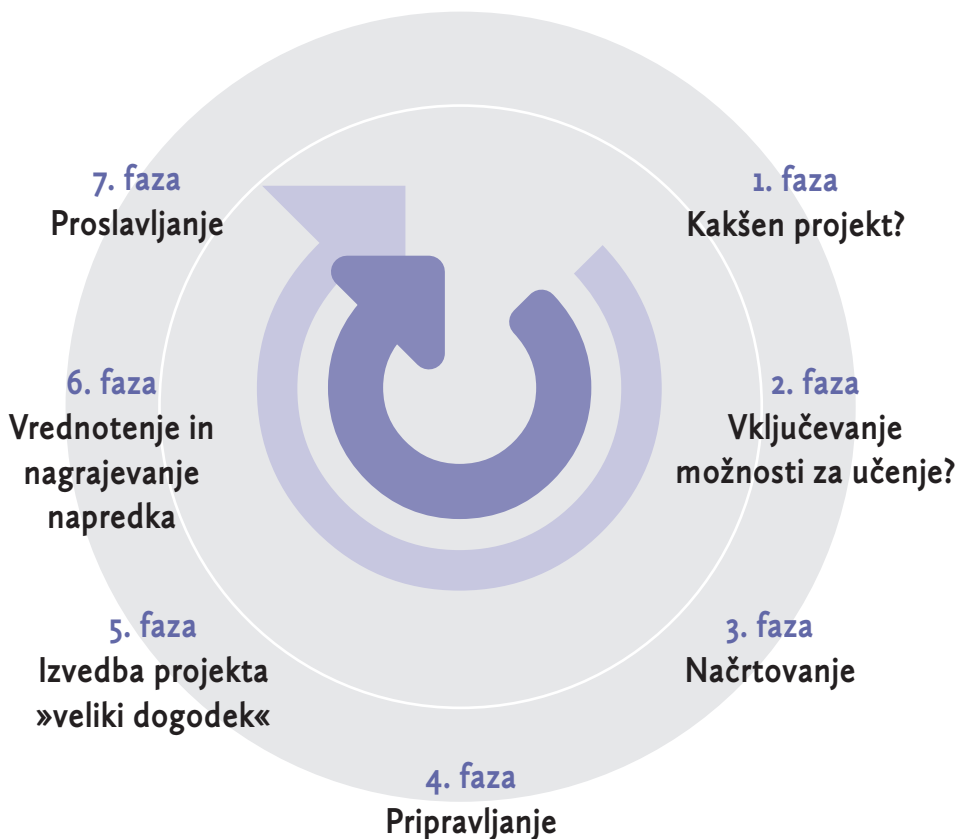
In kaj je taborniški projekt?

V čem je drugačen od običajnega?

Taborniški projekt:

- **je skupinski podvig**; nekaj kar se skupina odloči izpeljati skupaj, npr. pohod, igro ali glasbeno predstavo, prenovu ali izgradnjo stavbe, itn.,
- **ima jasno zastavljene cilje**; kaj bomo s projektom dosegli,
- **temelji na sistematičnem pristopu**; vsebuje jasen proces, ki pripelje projekt od idej izraženih na začetku, do proslavljanja dosežkov,
- **vključuje vse elemente taborniškega pristopa**; način, kako je projekt načrtovan, organiziran in izveden,
- **ponuja veliko možnosti za učenje**; omogoča, da vsak pridobi znanje, spretnosti in držo na različnih področjih,
- **upoštevata različne interese, talente, zmožnosti in potrebe**; v okviru projekta se lahko mladi ljudje odločijo, kako bodo pripomogli k uspehu,
- **je sodelovanje vseh – doseganje ciljev z lastnim trudom**; projekta ne naprtimo mladim – temelji na jasno zastavljenem cilju, pri katerem sodelujejo in ki ga hočejo doseči,
- **ima določen čas trajanja v prihodnosti**; ima jasno določen začetek in konec – ne traja večno.

SEDEM FAZ TABORNIŠKEGA PROJEKTA

Kakšen je namen taborniškega projekta?

Taborniški projekt vključuje dva različna namena:

- Prvi namen, »napredovanje«, ponuja možnosti, da mladi napredujejo v osebnotnem razvoju (npr. razvijejo večjo sposobnost dela z drugimi, postanejo bolj vpleteni v sprejemanje odločitev, so sposobni prevzeti večjo odgovornost, razvijejo večje razumevanje drugih, postanejo bolj aktivni v skupnosti, odkrijejo ali sledijo talentom, pridobijo praktične sposobnosti, itn.). »Namen napredovanja« je dobiti odgovor na vprašanje: »Kaj se bodo mladi ob koncu naučili/ pridobili/ razumeli/postali?«
- Drugi namen, »projekt«, pomeni to, kar hočemo doseči s posameznim projektom. Namen projekta je torej odgovor na vprašanje: » Zakaj se ukvarjamo s tem določenim projektom?« (Npr., izvesti raziskavo o X, vzbuditi zavest o Y, izgraditi Z).

Kaj konkretno je lahko taborniški projekt?

Taborniški projekt je lahko pohod, glasbena predstava, izgradnja ali prenavljanje stavbe, kampanja za promocijo zdravja otrok in mladih ali karkoli drugega. Projektni pristop bi lahko uporabili celo pri skupni pripravi obroka! Taborniškega projekta ne naredi značaj (vsebina) projekta, ampak vključevanje taborniškega pristopa.

Vsaka faza taborniškega projekta vsebuje dejavnosti, ki prispevajo k izvedbi projekta. Vsaka dejavnost znotraj posameznih faz ponuja določene možnosti učenja. Tako so mladi aktivno vključeni v proces odločanja, načrtovanja, organiziranja, priprave, izvedbe, vrednotenja in proslavljanja ob realizaciji projekta; seveda na način, ki je primeren njihovim zmožnostim.

Čeprav nekatere dejavnosti vključujejo samo nekatere elemente taborniškega pristopa, mora projekt kot celota vključevati vse elemente.

Ne glede na značaj podviga, je taborniški projekt tisti, ki:

- **temelji na potrebah in interesih mladih;**
- **je izziv;** mladim ponuja možnosti, da preizkušajo svoje trenutne zmožnosti – kot posamezniki in kot skupina;

- **nagrajuje v smislu napredovanja;** ponuja konstruktivno učno izkušnjo;
- **je koristen;** ob koncu projekta bi se kot rezultat, da smo v projektu sodelovali, nekaj moralo spremeniti na bolje.

Pri taborniškem projektu je lahko vpleten le en vod ali klub, ali pa celotna enota (družina ali celo rod). Izpeljava taborniškega projekta nikakor ne zahteva, da v času trajanja projekta ne izvajamo ostalih dejavnosti, ki niso povezane s projektom.

Taborniški projekt ni podvig, ki ga določijo, načrtujejo in pri katerem sodelujejo večinoma odrasli, mladi pa nastopajo le v manjših in nepomembnih vlogah. Aktivno sodelovanje mladih je bistveni del taborniškega projekta.

Kako dolg in obsežen naj bo taborniški projekt?

Taborniški projekt je lahko enostaven in traja krajši čas (na primer nekaj dejavnosti, ki so povezane v cilje na enem ali dveh taborniških srečanjih). Lahko pa je tudi bolj obsežen in predstavlja ogrodje dejavnosti za več mesecev ali celo taborniško leto.

Ravno prava dolžina in obseg in taborniškega projekta je odvisna od veliko dejavnikov:

- stopnje zrelosti mladih v vodu (ki ni vedno le vprašanje starosti).
- zmožnosti skupinskega dela; tako s strani članov, kakor tudi vodnika.
- količino časa in energije, ki so jo vsi pripravljene vložiti v projekt.

Na splošno velja, da mlajši kot so člani voda, krajši čas so lahko osredotočeni in pozorni in težje ostanejo motivirani. Zato je različne faze potrebno prilagoditi zmožnostim mladih in jih izpeljati v časovnem razponu, ki je prilagojen za to starostno skupino.

V določenem času člani in vodnik pridobijo izkušnje in projekt postopoma lahko postane bolj zahteven. Bolj kot je projekt zahteven, večja je potreba po sodelovanju in osebni prispevku pri skupnem podvigu. Več ko projektne naloge zahtevajo, večje so možnosti učenja na vseh področjih razvoja.

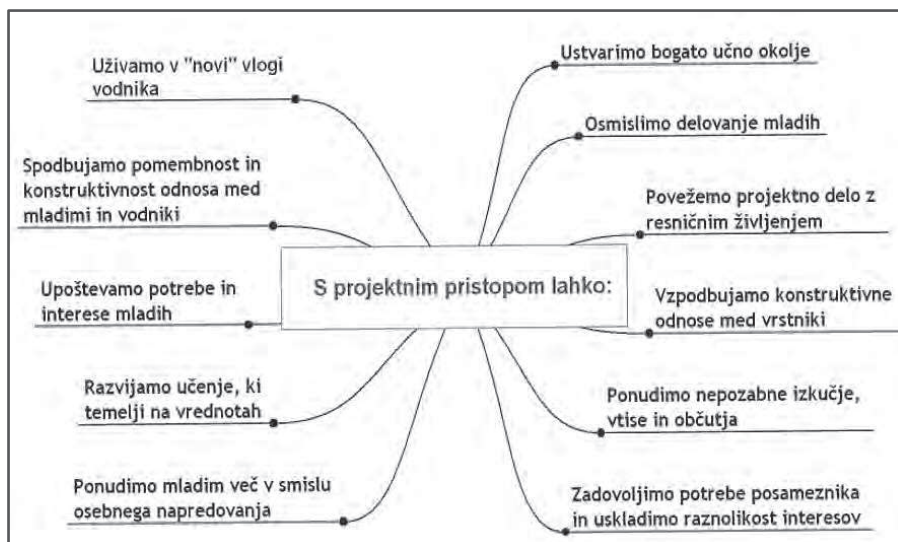
Kaj vse projektni pristop ponuja?

Projektni pristop ponuja ogrodje, s pomočjo katerega je možno:

- **ustvariti bogato učno okolje**, v katerem so vključeni vsi elementi taborniškega pristopa.
- **osmisлити delovanje mladih**. Projektni pristop lahko pomaga mladim, da spoznajo praktične in koristne razloge za učenje. Če so mladi resnično motivirani za projektno delo in rezultate projekta, lahko pogosto zelo napredujejo. Mladi lahko občutijo napredek; tako osebno kot v vodu.
- **povezati projektno delo z resničnim življenjem**. Potrebno je sprejemati resnične odločitve, prevzemati resnične odgovornosti, premagovati resnične težave in nesoglasja.
- **vzodbujati konstruktivne odnose med vrstniki**. Projektni pristop

lahko pomembno prispeva k vzpodbujanju smisla za življenje v skupini. Kar vsak posameznik pridobi, se uporabi za dobro skupine, skupina pa podpira vsakega posameznika. Uspeh projekta je odvisen od sodelovanja vseh vpletenih.

- Če se mladi izogibajo dogovorjenim obveznostim, bodo ostali v skupini jasno pokazali svoje nezadovoljstvo. Ker imajo mladi močan vpliv drug na drugega, vodniku projektni pristop lahko pomaga, da izkoristi pozitivni vpliv vrstnikov.
- **ponuditi nepozabne izkušnje, vtise in občutja.** Skupni uspehi, preseganje ovir, občutek pripadnosti, ključni trenutki osebne rasti in dozorevanja, so vsi jasno umeščeni v čas in kontekst mladih ljudi.

- **zadovoljiti potrebe posameznika in uskladiti raznolikost interesov.** Pri projektnem pristopu se nekaterih dejavnosti lahko lotijo vsi, nekatere pa so specifične za posamezne skupine. Druge dejavnosti lahko vključujejo le 2 ali 3 posameznike. Vsak je sposoben prispevati enako pomemben del za uspeh skupnega podviga.

- **ponuditi mladim več v smislu osebnega napredovanja.** Vodniku pomaga razširiti in poglobiti razmišljanje o izobraževalnih potrebah in interesih mladine v določenem času in v določeni družbi.
- **razvijati učenje, ki temelji na vrednotah.** Projektni pristop zahteva konkretna pravila za življenje, ki temeljijo na taborniških zakonih. Ta pravila predstavljajo temelj celotnega procesa projekta (npr. ko morajo člani zgladiti nesoglasje, ali pri vrednotenju dobrega ali slabega). Posledično lahko pri mladih vrednote skozi spoštovanje taborniških zakonov pridobijo na pomenu.
- **upoštevati potrebe in interese mladih.** Pristop je lahko glede na obseg in zahtevnost prilagojen tudi drugim starostnim skupinam.
- spodbujati pomembnost in konstruktivnost odnosa med mladimi in vodniki. Tako vodniki kot mladi so na različne načine vpleteni in usmerjeni v uspeh projekta.
- **uživati v »novi« vlogi vodnika.** Če vodnik želi preseči rutinsko zgolj organiziranja in nadzorovanja dejavnosti in postati pravi »vzgojitelj«. Napake in skoraj zgrešeni roki so del učnega procesa – priporočljivi so potrpežljivost, razum in smisel za humor – na koncu pa velik dosežek!

In kakšna je vloga vodij (vodnikov in načelnikov)?

Vloga vodij ni »vsiljevati« svoje projektne ideje, organizirati vse sami, ali z drugimi odraslimi in povabiti mlade, da sodelujejo le pri enem ali dveh fazah projekta. Vloga vodij tudi ni, da se enostavno umaknejo in opazujejo, kaj se bo zgodilo, ne da bi posredovali.

Vloga vodij je predvsem:

- **oblikovati partnerstvo;** pri taborniškem projektu je pomembno partnerstvo med mladimi in vodji. Partnerstvo mora temeljiti na medsebojnem zaupanju in spoštovanju.
- **usmerjati do izvedljivih projektov;** usmerjati mlade do projektne ideje, ki so izvedljive in ki jih bodo sposobni doseči (če se bodo potrudili).
- **vključevati priložnosti za učenje;** v glavno projektno idejo morajo vključevati priložnosti za učenje, tako da lahko vsak mladi doseže cilje osebnega napredovanja.

- **zagotoviti napredek v izobraževanju;** na vodjih je, da vedno mislijo na namen taborniškega projekta: napredek, ki ga mladi naredijo za doseganje svojih ciljev skozi veliko količino izkušenj, ki jih projekt ponuja.
- **zagotoviti uspešen rezultat;** taborniški projekt zajema tudi doseganje številnih ciljev, ki jih določa značaj projekta. Tako morajo imeti vodje v mislih globalno sliko projekta in vedno težiti k uspešnim rezultatom (npr. zaključiti pohod, itn.). Pomembni so tako izobraževalni nameni, kot tudi cilji projekta.
- **ravnati v skladu s taborniškimi zakoni;** med izpeljavo projekta se bodo zagotovo pojavila nesoglasja. Tako je pomembno, da obstajajo pravila, ki temeljijo na taborniški prisegi in zakonih in določajo dolžnosti vsake osebe. Mladi morajo dogovorjena pravila spoštovati in upoštevati.
- **vključevati vse elemente taborniškega pristopa;** projektni pristop zagotavlja okolje za popolno vključevanje taborniškega pristopa

(zgoraj opisana praktična uporaba taborniških zakonov in prisege je le en element taborniškega pristopa). Vendar se to ne bo zgodilo avtomatično. Pri načrtovanju projekta je potrebno dobro premisliti in raziskati, kako okrepiti uporabo različnih elementov. Ob tem se lahko pokažejo tudi novi načini izboljšave dela voda.

- **vseskozi motivirati in nuditi podporo**; mlade je potrebno podpirati, da bodo izpeljali svoj projekt. Nekateri deli jim bodo bolj všeč, drugi manj, zato mora vodja razmisliti, kako narediti tiste, ki jim niso tako všeč, a so nujni, bolj zanimive.

Vodje naj imajo v mislih, kako radi namesto mladih naredijo njihovo delo, ko na polovici projekta zaostajajo za urnikom. Napaka. V takih primerih ni vloga vodje, da jih nadomesti, ampak da jim pomaga do uspešnega konca, tako da jih, če je to potrebno, ponovno motivira in jim pomaga premagati težave.

Za presojanje, kaj so sposobni mladi, je potrebno nekaj izkušenj. Zato je vedno smiselno graditi na majhnih uspehih (namesto da ponovno pridobivamo zanos po velikem neuspehu)!

SEDEM FAZ TABORNIŠKEGA PROJEKTA

V uvodu je predstavljeno, kaj je projekt in v čem je taborniški drugačen od običajnega. Taborniški projekt omogoča predvsem veliko možnosti za učenje, upošteva različne interese, talente zmožnosti in potrebe mladih. Pri taborniškem projektu vodnikova naloga ni vodenje izvajanja projekta, pač pa bolj vzpodbujanje in usmerjanje mladih, ustvarjanje pogojev za doseganje realno dosegljivih ciljev ter vključevanje vseh elementov taborniškega pristopa. Vodnik mora s člani vzpostaviti partnerski odnos (zaupanje in spoštovanje), preko katerega bo lahko spremljal, kaj so se naučili, in kako so pri sodelovanju spoštovali dogovorjena pravila (taborniške zakone).

Za izpolnjevanje svoje vloge, bodo vodniku v pomoč naslednje faze:

PRVA FAZA – Kakšen projekt?

DRUGA FAZA – Vključevanje možnosti za učenje

TRETJA FAZA – Načrtovanje

ČETRТА FAZA – Pripravljanje

PETA FAZA – Izvedba projekta – »veliki dogodek«

ŠESTA FAZA – Vrednotenje in nagrajevanje napredka

SEDMA FAZA – Proslavljanje

Predlagane faze predstavljajo jasen proces, preko katerega pridemo od idej izraženih na začetku, do proslavljanja dosežkov ob zaključku projekta.

PRVA FAZA – Kakšen projekt?

Prva faza vključuje naslednje dejavnosti:

- Čas za sanjanje; vodnik se v vodu ali klubu PP pogovarja o tem, kaj bi mladi člani radi počeli,
- Predstavitvev idej; predstavitev idej članov voda in pogovor o njih,
- »Dešifriranje« idej; razmišljanje voda o tem, kar je v izraženih idejah resnično pomembno za njih,
- Oblikovanje soglasja; vod oblikuje skupno idejo – vključi kar je bilo med idejami pomembno – in jih združi v cilje projekta.

DRUGA FAZA - Vključevanje možnosti za učenje

To fazo mora izvesti vodnik s pomočjo načelnika družine oziroma sveta vodnikov. Vsebuje naslednje dejavnosti:

- Ocenjevanje stopnje težavnosti; presoja in po potrebi preoblikovanje delov projekta, ki so pretežki glede na starost članov, neizvedljivi, predragi,
- Oblikovanje učnega okvira; hiter pregled, katere možnosti za učenje bi lahko vključili, da bi obogatili učni okvir projekta,
- Razvijanje učnih priložnosti; analiza projekta v smislu možnosti za učenje,
- Raba taborniškega pristopa; preverjanje, kako pri izvedbi na najboljši način vključimo vse elemente taborniškega pristopa,
- Izkoristek dinamike taborništva; preverjanje, kako v vodu najbolje izkoristimo štiri vidike dinamike taborništva (vzgojni cilji, programske dejavnosti, skupinsko življenje, struktura in sistem rodu).

TRETJA FAZA – Načrtovanje

Načrtovanje obsega naslednje dejavnosti:

- Usklajevanje projekta; predstavitev predlogov dopolnil vodnika (druga faza) in usklajevanje s člani, ki so oblikovali skupno idejo in cilje projekta,
- Definiranje nalog in časovnega načrta izvedbe; opis nalog, ki jih je potrebno narediti za dosego ciljev in do kdaj,
- Oblikovanje nabora potrebnih virov in ocena stroškov; oblikovanje

predhodnega nabora virov – delitev na materialne in človeške vire, ocena stroškov, možni načini zagotavljanja potrebnih finančnih virov,

- Oblikovanje vlog in skupin za izvajanje nalog; oblikovanje individualnih vlog (nalog, ki bodo del projekta), pristojnosti in odgovornosti, oblikovanje delovnih skupin.

ČETRTA FAZA – Priprava

Priprava je zadnja, vendar pomembna faza pred začetkom izvajanja projekta in vključuje naslednje dejavnosti:

- Predstavitev projekta; predstavitev projekta mladim
- Povezava osebnega napredka članov z nalogami in cilji projekta; vsakega člana vodnik navduši, da v skladu z osebnimi interesi razvije sposobnosti za opravljanje določene naloge (veščine povezane z vlogami) in da se vključi v delovne time za pripravo.
- Usposabljanje za kvalitetnejše izvajanje nalog; mladim je potrebno omogočiti, da pridobijo znanje in spretnosti, ki jih potrebujejo za izvedbo nalog povezanih s projektom,
- Posebne naloge za vodnika; spremljanje napredka in ukvarjanje z nalogami, ki presegajo zmožnosti članov (promocija, sodelovanje s starši in šolo, zbiranje finančnih prispevkov, ...).

PETA FAZA – Izvedba projekta (»veliki dogodek«)

Izvedba projekta; zdaj gre zares!

ŠESTA FAZA – Vrednotenje in nagrajevanje napredka

To fazo izvedemo v kratkem časovnem obdobju po izvedbi projekta (nekaj dni do enega mesca). Vsebuje naslednje dejavnosti:

- Vrednotenje projekta kot celote in napredka vsakega posameznika; analiza, kaj je bilo dobro in kaj bi lahko bilo bolje, evidentiranje vrhuncev - kje so bili močni in kje šibki člani projekta ter zakaj. Ugotavljanje, kaj, so mladi pridobili s projektom in v kakšni meri so dosegli osebni razvoj,

- Nagrajevanje napredka; »uradno« prepoznavanje napredka, ki ga je posamezni član dosegel (npr. podelitev osvojene stopnje znanja ali veščine).

SEDMA FAZA – Proslavljanje

Po določenem času (ko strnemo spomine in zberemo vso dokumentacijo) je pomembno nameniti čas sledečemu:

- Razmišljanje (refleksija) o duhovnih vrednotah; organiziranje časa za razmišljanje o duhovni rasti, ki temelji na izkušnji članov.
- Organiziranje zaključne »zabave«; npr. vodovo srečanje z razstavo fotografij ali video projekcijo, vodov piknik, predstavitev na taborjenju ali katera druga oblika opisovanja spominov na prehojeno pot projekta. Na zabavo so lahko povabljeni člani drugih vodov, družina, cel rod, starši in podporniki, ki so sodelovali pri uresničitvi projekta.

PRVA FAZA – KAKŠEN PROJEKT?

Prva faza vključuje naslednje dejavnosti:

- **Čas za sanjanje;** vodnik se v vodu ali klubu PP pogovarja o tem, kaj bi mladi člani radi počeli,
- **Predstavitev idej;** predstavitev idej članov voda in pogovor o njih,
- **»Dešifriranje« idej;** razmišljanje voda o tem, kar je v izraženih idejah resnično pomembno za njih,
- **Oblikovanje soglasja;** vod oblikuje skupno idejo – vključi kar je bilo med idejami pomembno - in jih združi v cilje projekta.

Čas za sanjanje

Na vodovem srečanju vodnik povabi člane, da razmišljajo o tem, kaj bi resnično radi počeli (lahko da članom na razpolago čas, da ideje pripravijo do srečanja). Pri tem lahko uporabi tudi kakšno metodo (npr. »nevihta idej«). Pozoren naj bo, da vsi sodelujejo in prispevajo ideje.

Vodnik naj spodbuja člane, da se pogovorijo o idejah in jim pomaga izbrati eno ali dve. Vodnik lahko izrazi tudi svoje ideje, vendar ne smejo prevladovati v pogovoru. Vodnik naj vse ideje sproti zapisuje.

Vodnik lahko skupaj s člani oblikuje enostavni seznam kriterijev, ki jim bo vodilo pri izbiranju. Ideje pri spodaj predlaganih kriterijih, so:

- pomagati jim razmišljati o individualnih interesih, interesih manjše skupine članov in potrebah in interesih celotnega voda;
- pomagati jim razmišljati o tem, kar bi lahko s projektom dosegli (na primer, kako bi projekt lahko pripomogel k boljšemu svetu);
- opozoriti jih na ponavljanje idej iz drugih dejavnosti in okolij.

Seznam kriterijev naj bo enostaven. Naj ne zapravljajo časa z razvijanjem popolnega projekta. Zakaj, bo jasno pri obravnavi naslednjih faz (Glej preglednico).

MOŽNE TEŽAVE

Kaj v primeru, da mladi ne bodo imeli nobenih idej?

Vodnik naj si skuša odgovoriti na naslednja vprašanja: Ali se med seboj ne poznajo dovolj dobro? Ali imajo ideje, pa so preveč sramežljivi, da bi jih izrazili? Ali potrebujejo primere, da bi lahko nanizali svoje?

Za vzpodbudo njihove ustvarjalnosti lahko vodnik:

- organizira predstavitev že izvedenih zanimivih projektov (morda ima rod ali Zveza tabornikov Slovenije na voljo kakšne fotografije, video in drugo gradivo o zanimivih projektih, ki so jih izpeljali vodi v drugih rodovih);
- ponudi nekaj svojih idej, katere mislite, da jih bodo zanimale (vendar pozor, to je le začasno, dokler člani sami ne začnejo posredovati svojih idej);
- začne z razgibano igro v zvezi s projektno idejo – na primer simulacijo raziskovalne odprave, ali karkoli. Ko bodo porabili »fizično« energijo, jih vodnik lahko vpraša, kaj menijo o tem, da bi šli na resnično odpravo;
- nameni nekaj časa (nekaj vodovih srečanj), da se med seboj bolje spoznajo in ustvarijo samozavestno in zaupljivo ozračje;
- poudari, da ga zanimajo njihove ideje. Vodnik lahko organizira pogovor o problemih, s katerimi se soočajo v okolju, v katerem živijo. Prosi jih lahko, da razmislijo o tem, kaj bi naredili, da bi izboljšali stanje;
- kot »provokacijo« lahko predlaga nekaj najbolj dolgočasnega – njihov odziv bo buren in hkrati ustvarjalen, saj bodo zagotovo predlagali kaj drugega;
- izkoristi prednosti sproščenih trenutkov in poslušaj njihove pogovore, da bi odkril kaj jih zanima ali skrbi.

**Kriteriji,
je to nekaj...**

... pri čemer bi lahko vsi sodelovali?

Ideja št. 1

Ideja št. 2

Ideja št. 3

X

X

... kar bi resnično radi počeli?

X

X

... kar bi vam predstavljalo izziv?

X

... bi bilo koristno in uporabno?

X

X

... kar običajno ne počnete
doma ali v šoli?

X

Preglednica 1: Seznam kriterijev naj bo enostaven. Člani naj ne zapravljajo časa z razvijanjem popolnega projekta. Zakaj, bo jasno pri obravnavi naslednjih faz.

Predstavitev idej

Obstaja veliko načinov, kako mlade pripraviti do tega, da predstavijo ideje; na primer napišejo na papir in jih kot posterje nalepijo na steno ali razgrnejo po tleh ali pa predstavijo svoje ideje z risbami; lahko zaigrajo ideje, ostali pa ugibajo, kaj prikazujejo.

Vodnik jim predstavi različne načine predstavljanja idej, člani voda pa se sam odločijo, kako bodo to naredili.

»Dešifriranje« idej

Vodnik se mora zavedati, da je dal članom prosto pot, da uporabijo svojo domišljijo. Verjetno bodo nanizali ideje, ki bodo segale od nemogočih do popolnoma »obsцениh«.

To je popolnoma normalno!

Včasih tisto, kar člani na začetku predlagajo, da bi radi počeli, ni povezano s tistim, kar je zanje resnično pomembno. Naloga vodnika je, da skuša ugotoviti, kaj je v ozadju predlogov. Vzpodbuja naj jih, da bodo razložili svoje ideje. To naj bo prijateljski pogovor, v katerem bodo člani čutili, da jih vodnik posluša.

Oblikovanje soglasja

Vodnik naredi povzetek glavnih idej, za katere meni, da so bile članom pomembne.

PRIMER

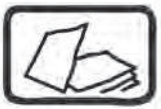

Ideje posameznih članov v vodu so bile naslednje:

- Bivati v naravi brez šotorov
- Spoznavati različne kraje in ljudi, ki tam živijo
- Narediti kaj koristnega za lokalno skupnost
- Zabavati se z vrstniki iz drugih krajev

Skupaj z mladimi razmislite, kako bi te različne ideje lahko vključili v en projekt, ki bi postal projekt voda v določenem obdobju.

PRIMER

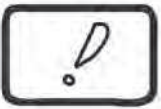

Projekt, ki je nastal iz teh idej je bil:

Pohodni tabor brez šotorov skupaj z vrstniki iz drugih rodov, s poudarkom na spoznavanju različnih krajev, druženjem z lokalnim prebivalstvom in koristnimi deli za njih.

MOŽNE TEŽAVE

Kaj če projekt presega finančne zmožnosti?

Vsak projekt bo nekaj stal. Če so predvideni stroški veliko večji od tega, kar lahko zberejo z razumno količino vloženega truda, se lahko vodnik o tem odkrito pogovori z mladimi in najde kompromis.

Ključni izobraževalni koncept projektne pristopa je, da lahko mladi dosežejo nekaj neobičajnega, kar bo zahtevalo njihov trud.

Rast na področju samostojnosti zahteva razvijanje iznajdljivosti in aktivno vključenost v zbiranje potrebnih denarnih sredstev, kar vključuje zbiranje denarja (fundraising) in opravljanje neobičajnih del. V nekaterih primerih so zmožni in pripravljeni finančno pomagati tudi starši, vendar naj prispevajo le del sredstev.

DRUGA FAZA – VKLJUČEVANJE MOŽNOSTI ZA UČENJE

To fazo vodnik izvaja s pomočjo načelnika družine oziroma sveta vodnikov (ostalih vodnikov v družini, četi).

Vsebuje naslednje dejavnosti:

- **Ocenjevanje stopnje težavnosti;** presoja in po potrebi preoblikovanje delov projekta, ki so pretežki glede na starost članov, neizvedljivi, predragi,
- **Oblikovanje učnega okvira;** hiter pregled, katere možnosti za učenje je možno vključiti, da bi obogatili učni okvir projekta,
- **Razvijanje učnih priložnosti;** analiza projekta v smislu možnosti za učenje,
- **Raba taborniškega pristopa;** preverjanje, kako pri izvedbi na najboljši način vključiti vse elemente taborniškega pristopa,
- **Izkoristek dinamike taborništva;** preverjanje, kako v vodu najboljše izkoristiti štiri vidike dinamike taborništva (vzgojni cilji, aktivnosti, struktura in sistem, življenje v vodu).

Ocenjevanje težavnostne stopnje

Taborniški projekt je v prvi vrsti projekt mladih; bo pa večina projektov zajemala tudi dele, ki jih mladi ne bodo sposobni opraviti sami. Naloga vodnika je, da se spoprime s temi deli. Vendar pozor; dejstvo, da se vodnik ukvarja z nekaterimi deli projekta, članom ne sme dati občutka, da to ni njihov projekt. Projekt, pri katerem vodnik načrtuje, pripravlja in vse organizira, mladi pa se le udeležijo velikega dogodka, ni taborniški projekt.

Kako se lotiti dela:

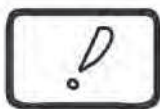
- Vodnik naj pregleda projekt in skuša ugotoviti, katerih delov (če sploh katerih), mladi niso sposobni izpeljati sami. Projekt mora predstavljati izziv za vsakega člana in za vod kot celoto. Vendar pa delo, ki ga je

potrebno opraviti, da bi izvedli projekt, ne sme presegati njihovih sposobnosti, kar bi lahko povzročilo neuspeh.

- Vodnik se pogovori o projektu z načelnikom družine in/ali ostalimi vodniki. Razmisli naj, kako bo prilagodil dele, ki se mu zdijo neizvedljivi. Odloči naj se, s katerimi deli se bo moral ukvarjati sam in kateri deli predstavljajo smiseln izziv za mlade.

MOŽNE TEŽAVE

Kaj pa, če se pojavijo deli projekta, kjer vodnik nima nobenih izkušenj/sposobnosti?

Zagotovo se bodo pojavili deli projekta, ki jih člani želijo vključiti, vodnik pa na tem področju ni »domač«. Ni potrebno, da je strokovnjak na vseh področjih ali da ima natanko takšna osebna zanimanja kot mladi. Zagotovo pa obstajajo ljudje v organizaciji in izven, ki so usposobljeni na teh področjih, in ki bi bili pripravljeni pomagati mladim, da bi pridobili potrebne spretnosti in izkušnje.

Oblikovanje učnega okvira

Ko so izpolnjeni vsi pogoji za izvedbo projekta, mora vodnik pregledati različne dele projekta iz vzgojno-izobraževalnega zornega kota.

V pomoč pride prav skica osnutka projekta. Vodnik zapiše ključne besede glavnih delov projekta (npr. bivanje v naravi, brez šotorov, različni kraji, spoznavanje ljudi, itn). Glej sliko 2.

Razvijanje učnih priložnosti

Vodnik naj zapiše možnosti za učenje, ki bi jih projekt lahko ponudil in kako bi pomagal mladim, da bi napredovali glede na zahteve stopnjevanega programa (osebne sheme napredka).

PRIMER

Vodnik je preučil osnutek projekta in pregledal vsako nalogo, da bi videl, kakšne možnosti za učenje bi lahko ponudila. Potem sta skupaj z načelnikom družine (lahko tudi z drugimi vodniki) razmi-

slila, kako bi lahko možnosti povezali z vzgojnimi cilji te starostne skupine. Glej sliko 3.

Nerealno bi bilo pričakovati, da bodo vsi mladi napredovali v vseh ciljih, vendar pa je to pomagalo vodniku in načelniku, da sta pregledala vzgojno-izobraževalne potencialne vsake naloge.

Tako se bodo nekateri člani, naučili kaj potrebujejo za življenje v naravi, drugi kako prepoznavati vremenske pojave in napovedovati vreme, nekateri kako se primerno zaščititi pred vplivi bivanja v naravi in nuditi prvo pomoč v primeru, ko je to potrebno in primerno, itn.

VPRAŠANJE ZA RAZMISLEK

Ali obstaja še kakšen del projekta, ki bi ga iz vidika učnih priložnosti lahko še okrepili?

PRIMER

Ko je vodnik skupaj z načelnikom in ostalimi vodniki razmišljal o že vključenih možnostih za učenje, je postalo jasno, da projekt ne ponuja razvoja na področju skrbi za naravo in okoljevarstva.

Svet vodnikov je razpravljal, kako bi lahko v projekt vključili tudi to dimenzijo. Spomnili so se, da je na tem področju pred letom dni pustošil hud požar. Poleg tega imajo prebivalci velike težave s sušo in zagotavljanjem pitne vode. O problemih pitne vode so se mladi učili tudi v šoli.

Tudi v vodu se do takrat o tem še niso pogovarjali. Po kratkem posvetu z vodom so člani predlagali, da bi lahko obiskali prostovoljno gasilsko društvo, ki je sodelovalo pri gašenju požara in iz prve roke izvedeli, zakaj je prišlo do požara.

S tem obiskom bi pri mladih vplivali na zavedanje, kako preventivno delovati, da do takšnih situacij sploh

ne bi prihajalo. Ker je bila težava pri gašenju tudi pomanjkanje vode na tem področju, bi hkrati osvetlili tudi problematiko zagotavljanja osnovnih življenjskih pogojev. Zaradi tega se veliko mladih preseli v druge kraje.

Da bi razvili dobro predstavo o tej temi, so morali člani voda v svoji skupnosti najti čim več dejstev, o malomarnem in objestnem ravnanju z ognjem in vnetljivimi sredstvi (npr. odmetavanje ogorkov iz avtomobila) in o možnih rešitvah gradnje zajetij in vodovodov za ogrožena območja. Organizirali so tudi več pogovorov s pristojnimi službami za izgradnjo vodovodov, zakaj tega do sedaj še niso uresničili.

Raba taborniškega pristopa (skavtske metode)

Vodnik naj ima vedno v mislih, da je projekt taborniški le takrat, ko pri izvedbi vključimo vse elemente taborniškega pristopa.

Razen očitnega znanja in spretnosti, ki jih ponujajo dejavnosti, sta uporaba taborniškega pristopa in dinamika v vodu tisti, ki resnično določata, kaj bodo mladi pridobili v taborništvu. Z drugimi besedami, če dejavnosti pomagajo mladim pridobiti nova znanja in spretnosti na določenem vsebinskem področju (izobraževalni cilji), potem taborniški pristop in dinamika v vodu pripomoreta k razvoju občutkov in čustev (zavedanju sebe), medsebojnih odnosov in vedenja na splošno (vzgojni cilji).

Taborniški pristop vključuje naslednje elemente:

- Prisega in taborniški zakoni
- Učenje skozi delo (aktivno udejstvovanje)
- Članstvo v majhnih skupinah (vodov sistem dela)
- Simbolni okvir
- Odkrivanje, spoznavanje, spoštovanje in zaščita Narave
- Stopnjevani in stimulatívni programi različnih aktivnosti, ki temeljijo na interesih udeležencev in osebnem napredek
- Podpora odraslih

Pa si pogledjmo vsakega od elementov bolj podrobno.

Prisega in taborniški zakoni;

pomoč mladim da raziskujejo, izkusijo, razumejo in se pozneje identificirajo z vrednotami, ki tvorijo prisego in taborniške zakone.

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

- Ali se mladi držijo prisega, ki so jo dali in se po najboljših močeh trudijo upoštevati pravila »igre«?
- Ali se v vodu resnično po najboljših močeh trudimo ravnati po taborniških zakonih?
- Ali izkoristimo primerne trenutke, da mladim pomagamo razmišljati o njihovih dejanjih in izkušnjah?
- Kako lahko uporabimo ta projekt, da okrepimo rabo taborniških zakonov?

Učenje skozi delo;

pomoč mladim, da pridobijo znanje, spretnosti in vedenje na vseh področjih razvoja preko izkušenj iz prve roke.

VPRAŠANJI ZA RAZMISLEK

- Ali ponujamo vsem sodelujočim primerno stopnjo izziva?
- Ali naš projekt omogoča, da mladi prevzemajo vodenje, sprejemajo odločitve in se soočajo z odgovornostjo?

Članstvo v majhnih skupinah – vodov sistem;

predstavlja pomoč vsaki osebi, da:

- razvije svoje osebne in kolektivne sposobnosti z združevanjem in izgradnjo individualnih spretnosti, talentov in izkušenj;
- razvije konstruktivne odnose z drugimi mladimi in odraslimi, ki temeljijo na medsebojnem spoštovanju, zaupanju in podpori;
- se nauči živeti v skladu z demokratično obliko avtonomije v partnerstvu z odraslimi.

NAŠ PROJEKT

BIVANJE V NARAVI BREZ ŠOTORA

Vreme, osebna oprema

POHODNI TABOR

Kondicijska pripravljenost, spoznavanje članov skupine, povezanost v skupini, skupna oprema, organizacija prehrane, stiki z domačini, higiena, prva pomoč, dokumentiranje dogodka (dnevnik, fotografije)

KORISTNA DELA ZA LOKALNO SKUPNOST

Iskanje idej in priložnosti za opravljanje del, narava del, usposobljenost in varnost, dogovori v lokalni skupnosti, oprema

SPLOŠNO

Raziskovanje narave, kulture in običajev, življenje mladih in njihove težave

VREDNOTENJE

Skupno vrednotenje, pomen izkušnje, razmišljanje o naučenem, prepoznavanje napredka

PREDSTAVITEV TABORNIŠTVA

Izdelava reklamnih letakov, pogovor z domačini, delavnice za mlade

PROSLAVLJANJE

Priprava predstavitve za starše, člane rodu in drugih zainteresiranih rodov, predstavitev rezultatov projekta v skupnosti, kjer je projekt potekal

Slika 2

PROJEKTNA NALOGA – BIVANJE V NARAVI BREZ ŠOTORA

KAJ JE POTREBNO NAREDITI?

- Spoznati, kaj pomeni bivati v naravi, kakšno osebno opremo potrebujemo za bivanje v naravi, kakšni dejavniki vplivajo na človeka v naravi; vreme, zaščita pred mrazom in soncem, živali in z njimi povezane nevarnosti (npr. ugriz klopa), kako se obnašamo v naravi (okoljevarstvo)
- Razviti potrebne spretnosti bivanja v naravi
- Odgovorno in razsodno uporabiti spretnosti v času projekta,
- Učinkovito komunicirati in se dogovarjati z ostalimi v skupini

MOŽNOSTI ZA UČENJE

Razviti sposobnost:

- biti aktiven med odkrivanjem, oblikovati hobije in gojiti šport,
- analizirati in ovrednotiti situacijo, preučiti možnosti, primerno se odločiti in to izvesti,
- pri reševanju problemov razmišljati analitično in kreativno,
- obvladati čustva v vsakdanjem življenju,
- aktivno spoznavati možnosti za poklic v prihodnosti (v povezavi z naravo npr. meteorolog, gozdar ...),
- z osebnim trudom pripomoči k uspehu skupnega podviga,
- skrbnega in odgovornega vedenja do drugih,

Slika 3

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

- Ali naj za naš projekt spodbudimo vsakega mladega v vodu, da bo imel drugačne naloge, ali naj preučimo možnosti, da bi 2-3 skupaj izvajali enako dejavnost?
- Ali se člani voda med seboj poznajo dovolj dobro, da bodo lahko skupaj delali pri projektu?
- Kaj lahko naredimo, da pomagamo novincem vključiti se v vod?

Simbolni okvir;

pomoč mladim, da po svojih naravnih zmožnostih gradijo na domišljiji, dogodivščinah, kreativnosti in iznajdljivosti na način, ki:

- spodbuja razvoj vsake osebe;
- pomaga vsakemu, da se identificira s smermi razvoja in vrednotami, na katerih temelji tabornišvo;
- vabi vsakega mladega, da razišče lastno identiteto s pomočjo začasnih vzorov;
- goji povezanost in solidarnost.

VPRAŠANJE ZA RAZMISLEK

- Kaj je smisel našega projekta?
- Kakšna tema za mlade bi projekt lahko »oživila«?

Za krajše projekte bi se lahko oblikovala različna simbolna ogrodja, da bi pripomogli k razburljivosti, zraven pa bi še vedno poudarjali izobraževalna sporočila (npr. Kekčeve ukane ali Bratovščina sinjega galeba), ali pa bi uporabljali imena iz mitologije, druge kulture, narave ali zgodovine.

Opomba: glavna tema mora biti v skladu z osnovnimi vrednotami, na katerih temelji tabornišvo. Tema ne sme nasprotovati podpiranju miru in razumevanju med ljudmi, spoštovanju do drugih, itn.

Odkrivanje, spoznavanje, spoštovanje in zaščita narave;

da rastejo na vseh področjih razvoja skozi stik z naravo.

VPRAŠANJE ZA RAZMISLEK

- Kakšne priložnosti ponuja naš projekt, da bi mladi, na tak ali drugačen način, razvili svoj odnos in spretnosti povezane z naravo?

Stopnjevani in stimulatívni programi različnih aktivnosti, ki temeljijo na interesih udeležencev in osebnem napredek;

pomoč mladim, da razvijejo notranjo motivacijo, da:

- skrbijo za svoj razvoj;
- napredujejo na svoj lasten način, s svojo lastno hitrostjo, v glavni smeri izobraževalnih ciljev starostne skupine; in da
- prepoznajo napredek, ki so ga naredili.

VPRAŠANJE ZA RAZMISLEK

- Kako lahko uporabimo ta projekt, da pomagamo mladim napredovati na njihov način in doseči osebne izobraževalne cilje?

Podpora odraslih;

pomoč vsakemu mlademu, da se razvije skozi oblikovanje bogatih učnih partnerstev med odraslimi in mladimi, ki temeljijo na medsebojnem spoštovanju, zaupanju in sprejemanju drug drugega, kot osebe.

VPRAŠANJE ZA RAZMISLEK

- Kako lahko vodje najbolje ponudijo pomoč mladim?
- Ali je pri trenutnem delu kaj, kar bi lahko izboljšali, da bi lahko zagotovili boljše izobraževalno podporo?

Izkoristek dinamike taborništva

Splošno gledano lahko dinamiko opišemo kot vplive, ki težijo k proizvodnji energije in sprememb v dani situaciji. V taborništvu se dinamika nanaša na način, pri katerem bodo štirje ključni vidiki taborništva v praksi vplivali na učne izkušnje (zavedno ali nezavedno). Ključni vidiki so:

- vzgojni cilji
- programske dejavnosti
- skupinsko življenje
- zgradba in delovanje enote

V nadaljevanju so predstavljeni vsi štirje vidiki.

Vzgojni cilji

So cilji, vezani na razvoj znanja, spretnosti in vedenje mladih. Naloga vodij je doseganje teh ciljev, saj s tem pomagajo mladim k osebnemu razvoju na več področjih (telo, razum, čustva, okolje, značaj in iskanje).

Programske dejavnosti

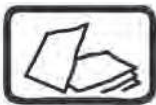
V ta vidik spada vse kar, mladi počnejo; od načrtovanja, izvedbe in vrednotenja (taboriški program).

Skupinsko življenje

Ta vidik sestavljajo:

- **skupinska dinamika**; kar se dogaja med in kot rezultat interakcije med člani voda (ko na primer nekdo, ki ima svoje probleme, demotivira celotno skupino, ali, nasprotno ko sposobnost nekoga, da spravi vse v smeh, pomiri napeto situacijo);
- **odnosi med mladimi** (npr. ali sprejemajo drug drugega za dobrega prijatelja ali le znanca);
- **odnosi med mladimi in odraslimi vodji**;
- **skupinski duh**; obseg, do katerega skupina podpira vsakega posameznika in vsak posameznih pripomore k dobrobiti skupine;
- **občutek pripadnosti vodu** (zajema tudi integracijo novincev);
- **splošno »vzdušje« v vodu.**

PRIMER

Vod se je srečeval enkrat na teden ob večerih. Na žalost, so se člani iz različnih razlogov lahko srečali le za eno uro. Vodnik je opazil, da se vedno več mladih ni redno udeleževalo srečanj.

Po posvetu v družini so se odločili, da se bodo srečevali enkrat na

dva tedna ob vikendih, ko mladim ni bilo treba v šolo. Tako je bilo več časa za aktivnosti v naravi, več časa za neformalne pogovore med načrtovanimi aktivnostmi in več časa za pomoč pri vključevanju novincev. Mladi in odrasli vodje so se tako bolje spoznali med seboj in splošno vzdušje se je izboljšalo. Po nekaj mesecih je komaj kdo manjkal na srečanjih!

Zgradba in delovanje rodu

Ta vidik vsebuje vse povezano z načinom, kako je taborniška enota sestavljena in kako deluje in sicer:

- kakšna je zgradba; zamislite si diagram, ki predstavlja rodovo upravo, različne družinske uprave, razporeditev pooblastil, različne vrste sestankov za različne namene, itn. Vsi ti elementi predstavljajo strukturo znotraj katere delujejo vodniki in mladi. Način, kako je rod sestavljen in deluje, mora podpirati želene vzgojne cilje.
- Kako vključevati taborniški pristop; način, na katerega so v praksi v rodu uporabljeni različni elementi taborniškega pristopa.
- »Kulturo« rodu; njene tradicije, poudarek na določenih vrednotah, obseg, do katerega je sprejemanje odločitev centralizirano, ali so vodniki določeni ali izvoljeni in glede na kakšne kriterije, itn.
- Raznolikost virov: dovolj vodnikov in vodij, urejen kraj in čas za srečanja, oprema za izvajanje programa, itn.

PRIMER

Prejšnja leta so se nekateri mladi pritoževali, da ni bilo priložnosti za pogovor o stvareh, ki v enoti niso potekale v redu. Svet vodnikov je spoznal, da je treba več časa in pozornosti nameniti komunikaciji z mladimi, da pri vrednotenju dajo povratne informacije. Dejstvo, da tega niso počeli, je prikrajšalo njihov emocionalni razvoj. Nastala situacija je krepila nezadovoljstvo in pomanjkanje samozavesti v izražanju svojih občutkov in čustev. Obratno pa je nezadovoljstvo vplivalo na kvaliteto skupinske dinamike.

Kar se mladi naučijo, ni le rezultat tega, kar so delali med aktivnostmi. Kar pri taborništvu pridobijo, je tudi rezultat odnosov z vrstniki in z vodnikom. Mogoče je to manj očitno, a na to, kar mladi pridobijo, vpliva tudi način, kakšna je zgradba rodu in kako deluje.

Vodniki naj načrtujejo in izvajajo projekt v vodu glede na dinamiko taborništva. Do te stopnje bi morali že definirati vzgojne cilje, imeti jasno zamisel aktivnosti, ki bodo pomagale mladim napredovati in razmisliti, kako najbolje vključiti vse elemente taborniškega pristopa.

V tej fazi mora vodnik analizirati, če so v delovanju voda, v splošnem vzdušju ali pri spodbujanju mladih vzpostaviti povezave med seboj, še kakšni vidiki, ki niso v skladu s tem, kar skuša doseči.

TRETJA FAZA – NAČRTOVANJE

Načrtovanje je zamišljanje rezultata projekta in poti, kako priti do njega.

Načrtovanje obsega naslednje dejavnosti:

- **Usklajevanje projekta;** predstavitev predlogov dopolni vodnika (druga faza) in usklajevanje s člani, ki so oblikovali skupno idejo in cilje projekta,
- **Definiranje nalog in časovnega načrta izvedbe;** opis nalog, ki jih je potrebno narediti za doseg ciljev in do kdaj,
- **Oblikovanje nabora potrebnih virov in ocena stroškov;** oblikovanje predhodnega nabora virov – delitev na materialne in človeške vire, ocena stroškov, možni načini zagotavljanja potrebnih finančnih virov,
- **Oblikovanje vlog in skupin za izvajanje nalog;** oblikovanje individualnih vlog (nalog, ki bodo del projekta), pristojnosti in odgovornosti, oblikovanje delovnih skupin.

Usklajevanje projekta

Po drugi fazi, v kateri je vodnik skupaj z vodstvom in ostalimi vodniki v družini v projektu identificiral in integriral priložnosti za osebno napredovanje, je potrebno morebitna dopolnila predstaviti in uskladiti z mladimi, ki so oblikovali skupno idejo in cilje projekta. Vodnik mora razložiti, zakaj je bilo potrebno preoblikovati podrobnosti. To omogoča članom, da bolje razumejo globalno sliko tega, kar naj doseže projekt. Vodnik naj izzove vprašanja in pridobi soglasje vseh članov.

Definiranje nalog in časovnega načrta izvedbe

Vodnik naj uporabi osnutek projekta, da preuči vse, kar je potrebno narediti, da bi uresničili projekt. Zagotoviti mora, da bo vse zapisano! Če projekt zajema strokovno pomoč, naj našteje usposobljene ljudi, ki jih pozna in za katere misli, da bi bili pripravljeni pomagati (bivši taborniki, starši, prijatelji strokovnjaki, sodelavci, itn.). Tudi

Zveza tabornikov Slovenije, druge prostovoljne organizacije, lokalne oblasti in celo lokalna podjetja so lahko v pomoč.

Vodnik in člani naj sestavijo preizkusni časovni načrt. Začetek naj bo na koncu – t.j., ko se projekt konča. Oblikovan naj bo od zadaj naprej, z vnašanjem pomembnih rokov, do kdaj morajo biti določene naloge zaključene in po kakšnem vrstnem redu morajo biti narejene.

Časovni načrt mora upoštevati čas, ko bodo imeli člani veliko drugih obveznosti (doma ali v šoli). V tem času naj vodnik ne pričakuje, da se bo veliko dogajalo. Predvideti je potrebno tudi čas za srečanja, ki bodo namenjena analizi (kaj je bilo opravljeno in kako).

Oblikovanje nabora potrebnih virov in ocena stroškov

Za izvedbo projekta so potrebni različni viri. Za začetno spoznavanje področja naj

Prihodki

- različne pobude za zbiranje sredstev
- prispevki staršev
- donacije ali posojila
- sponzorstvo lokalnih podjetij, itn.

Izdatki

- **Operativni:**
stroški izobraževanja, transporta, najemnin, telefona/faksa/poštnine, itn.
- **Oprema:**
trajni predmeti, npr. orodja, oprema, itn.
- **Zaloge:**
potrošni material, npr. papir, film za fotografiranje, hrana, pripomočki za prvo pomoč, žebliji, tkanine, itn.
- **10% za nepredvidene izdatke:**
odstotek od celotne vsote za kritje nepričakovanih stroškov

vodnik uporabi literaturo (kakšen preprost priročnik). Pomagajo si lahko tudi z naveti osebja knjižnic, knjigarn, agencij za razvoj ali drugih prostovoljnih organizacij.

Pri pripravi ocene izdatkov in prihodkov mora vodnik oblikovati seznam, v katerem bo ocenil (izračunal) in zapisal izdatke ter prihodke. Tukaj je eden izmed načinov za ureditev takega seznama.

Vodnik naj skupaj s člani pregleda sezname. Ali je možno na sprejemljiv način zbrati dovolj denarja, da bodo stroški pokriti? Za katere stvari je jasno, da si jih bo možno izposoditi? Katere dele opreme se da po izvedenem projektu ponovno prodati? Za koliko denarja? Ali ima območna zveza ali Zveza tabornikov Slovenije kakšne vire, ki se jih da uporabiti?

Bolj ali manj natančna ocenitev »proračuna« bo vzela kar nekaj časa, vendar pozor; to je zadnja priložnost, da vodnik zazna in po potrebi zmanjša previsoke stroške projekta!

Oblikovanje vlog in skupin za izvajanje nalog

Člani voda in vodnik bodo morali delo organizirati tako, da bodo učinkovito opravljali naloge in izkoristili vse možnosti za učenje. Eden izmed načinov je delitev vlog v vodu in oblikovanje delovnih skupin za izvajanje nalog.

Vloga v skupini je odgovornost, ki jo je prevzel posamezen član voda. Vloge ponudijo mladim izkušnjo, preko katere razvijajo svoje znanje in različne spretnosti ter jim pomagajo dosegati vzgojne cilje. Vloge povečajo tudi samostojnost voda.

Vsak član prevzema vlogo za določen čas, glede na medsebojni dogovor z vodnikom (ponavadi za dolžino projekta od 6 mesecev do enega leta). Ob zaključku člani oblikujejo nov projekt in si izberejo drugačno vlogo. Na ta način se člani ne začnejo dolgočasiti

zaradi enakih nalog, ampak se naučijo novih spretnosti, pridobijo nove izkušnje in pomagajo drugim članom voda, ko ti prevzamejo njihovo delo.

Prevzemanje vlog v vodu ne pomeni, da posamezen član ves čas izvaja samo svoje naloge; npr nekdo, ki je prevzel vlogo kuharja ne bo ves čas sam kuhal in pomival posodo – pomagali mu bodo tudi ostali člani voda. Bo pa »kuhar« prevzel celotno odgovornost za to področje.

Takšna organiziranost podpira osebno napredovanje članov. Vsak član:

- se nauči, kaj zajema delo (pridobivanje znanja) in pridobi potrebne praktične spretnosti (pridobivanje spretnosti);
- uporablja znanje in spretnosti za dobrobit voda (razvijanje vedenja);
- ko je delo končano, pomaga ostalim članom voda razumeti delo in se naučiti spretnosti (pomoč drugemu pomeni pridobivanje novega znanja, spretnosti in vedenja).

Dejstvo, da prevzame vsak član celotno odgovornost, od vseh v vodu pa se pričakuje, da bodo pomagali, ko bo to potrebno, vzpodbuja občutek soodvisnosti, solidarnosti in spoštovanja dela vsakega člana. Člani voda se hitro naučijo, da če ne pomagajo, ko je to potrebno, tudi drugi njim ne bodo pomagali! Naloga vodnika pa je, da povezuje člane voda in vloge, ki jih imajo.

Skupina za izvajanje nalog je majhna skupina članov znotraj voda, ki skupaj izvaja naloge projekta. Člani se povežejo glede na področja njihovega zanimanja in vzgojne cilje, ki jih želijo doseči. Tako skupino ponavadi »vodi« član voda, ki ima že nekaj izkušenj z nalogo, ki mora biti opravljena.

Vsak član naj bi imel svojo vlogo, hkrati pa bi bil tudi član ene ali več skupin za izvajanje nalog. S tem se oblikujejo in razvijajo odnosi – vodov duh. Skupine za izvajanje nalog z vidika odgovornosti dopuščajo večjo fleksibilnost in omogočajo članom, da se družijo glede na bolj osebna področja zanimanja – in se s tem tudi bolje spoznajo med seboj.

VEŠČINE POVEZANE Z VLOGAMI IN NALOGAMI V PROJEKTU

Starostna skupina: GG, 4. stopnja

- **Kosobrin**; da bodo v času projekta užitne rastline popestrile jedi
- **Kuhar**; da bo med projektom jedilnik pester in hrana okusna
- **Ekonom**; da bo nekdo poskrbel za oskrbo
- **Navtik**; če bo projekt vključeval aktivnosti na morju
- **Vodič po slovenski naravi 2**; boste morda v okviru projekta obiskali naravne in kulturne znamenitosti in boste potrebovali vodiča
- **Gornik**; bo poskrbel za varen obisk slovenskega sredogorja
- **Poznavalec jam**; vas zanima raziskovanje podzemlja in
- **Topograf**; bo pripravil traso npr. projekta pohodnega tabora
- **Orientacist**; vam bodo prav prišle spretnosti orientacije po neznanem terenu
- **Izvidnik**; bo predhodno raziskal teren in poročal o ugotovitvah
- **Nastanjevalec**; želite v času projekta več dni udobno in varno bivati v naravi
- **Taborni gospodar**; bo poskrbel za opremo v času bivanja v naravi
- **Pionir**; bo naredil makete in pripravil material za postavitve vhoda ali kakšnega drugega pionirskega objekta
- **Orodjar**; bo zadolžen za pripravo in morebitna popravila orodja v času »delovne akcije«
- **Sodnik**; bo organiziral turnir in pripravil pravila tekmovanja ter poskrbel za »fair play«
- **Medicinec**; bo imel prvo pomoč vedno pri roki
- **Animator**; bo vzel v roke kakšen inštrument ali poskrbel za cirkuške vragolije
- **Govornik**; bo spregovoril pred množico in predstavil projektne načrt ali otvoril razstavo ob zaključku
- **Prevajalec**; da ne bo težav pri prevajanju in sporazumevanju v drugi državi
- **Novinar**; bo o dogajanju pred med in po projektu poročal v taborniških in drugih medijih
- **Fotoreporter**; bo spremljal projekt skozi objektiv fotoaparata od začetka do konca projekta
- **Kamerman-snemalec**; bo posnel in
- **Spletnik**; bo vse skupaj objavil na spletu
- **Blagajnik**; bo poskrbel, da bo projektna blagajna na začetku projekta polna in na koncu prazna

ČETRТА FАZА – PRIPRАVА

Priprava je zadnja, vendar pomembna faza pred začetkom izvajanja projekta. Vsebuje naslednje dejavnosti:

- **Predstavitev projekta;** predstavitev projekta mladim
- **Povezava osebnega napredka članov z nalogami in cilji projekta;** vsakega člana vodnik navduši, da v skladu z osebnimi interesi razvije sposobnosti za opravljanje določene naloge (veščine povezane z vlogami) in da se vključi v delovne time za pripravo,
- **Usposabljanje za kvalitetnejše izvajanje nalog;** mladim je potrebno omogočiti, da pridobijo znanje in spretnosti, ki jih potrebujejo za izvedbo nalog povezanih s projektom,
- **Posebne naloge za vodnika;** spremljanje napredka in ukvarjanje z nalogami, ki presegajo zmožnosti članov (promocija, sodelovanje s starši in šolo, zbiranje finančnih prispevkov, ...).

Predstavitev projekta

Vodnik oziroma vodstvo družine naj pripravi predstavitev projekta članom voda (ali več vodov, če projekt izvajajo v celotni družini). Če so bili izvedeni kakšni pripravljalni obiski predlaganih prostorov za projekt, bi bile dobrodošle fotografije ali diapozitivi. Predstavitev mora biti nazorna (sheme, tabele, diagrame, itn.), da mladi razumejo, kaj je potrebno narediti. Predstavimo tudi potrebe po izvajalcih nalog.

Čeprav podroben izračun stroškov še ne bo narejen, je pogovor o zbiranju sredstev pomemben! Predstaviti je potrebno vse ideje za zbiranje sredstev, ki so se jih vodniki lahko spomnili. Nekaj prostora naj ostane praznega tudi za predloge in ideje mladih, kakšne pa se bodo porajale celo že med izvajanjem projekta.

Povezava osebnega napredka članov z nalogami in cilji projekta

Namen tega je vsakega člana usmeriti do vlog in skupin za izvajanje nalog, ki sovpadajo z njegovimi osebnimi interesi in ki predstavljajo izziv in njegov osebni napredek. To naj vodnik izvede kot neformalno srečanje v vodu. Potrebno si je vzeti čas in se z vsakim mladim pogovoriti o tem, kje in kako se želi razvijati in napredovati. V pomoč so lahko veščine za to starost, ki pomagajo identificirati projektne vloge.

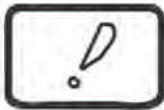
Mladi naj imajo možnost delovati na področjih, ki jih zanimajo. Pri tem je potrebno paziti, da na izbranih področjih niso že strokovnjaki! Vloge in naloge, ki so za njih na tej stopnji pretežke, ali nasprotno, ne nudijo dovolj izziva, niso primerne. Nekateri mladi bodo na začetku zelo navdušeni in se bodo hoteli priključiti velikemu številu skupin za izvajanje nalog. Vodnik naj jim razloži, koliko časa bodo morali vložiti pri vsaki. Ne smejo prevzeti več nalog, kot so jih sposobni izvesti.

Vodnik mora zaznati, če ima kateri izmed mladih določene težave, npr. z vzpostavljanjem stikov in odnosov z drugimi, pomanjkanje tolerance za ideje drugih, fizične težave, itn. Preden se o težavah pogovori, naj najprej čestita mladim za ves trud, ki so ga vložili ali za nadarjenost, ki so jo pokazali.

Če ima vodnik občutek, da se mladi ne bi hoteli pogovarjati o svojih problemih pred ostalimi, naj se dogovori za osebni razgovor. Mladim je potrebno pomagati, da govorijo o težavah s svojimi besedami. Potrebno jim je prisluhniti, kaj skušajo povedati in jih spodbujati, da razmislijo o načinih, kako bi težave premagali.

MOŽNE TEŽAVE

Kaj če se nihče ne odloči za določeno vlogo ali skupino za izvajanje nalog?

Vodnik mora zagotoviti, da člani gledajo na vse vloge in naloge enakovredno. Včasih se mladi določenih vlog in nalog izogibajo (»dolgočasna obveznost«). Od vodnika je odvisno, da mladim prisluhne in da razširi vlogo, ter jo tako naredi bolj zanimivo - kot večji izziv. Nihče ne sme misliti, da ima »najslabše« delo, ker to zbija motivacijo.

Kaj pa »novinci« z manj izkušnjami?

Mladi, ki so se pravkar priključili vodu, bodo na začetku nekoliko zbegani. Verjetno bodo vznemirjeni zaradi projekta, hkrati pa zaskrbljeni, ali bodo sposobni izvajati vlogo in biti koristni člani skupine za izvajanje nalog. Na splošno je dobra ideja, da prevzamejo vlogo in se pridružijo skupini za izvajanje nalog istočasno kot ostali, kajti v nasprotnem primeru ne bodo čutili, da resnično pripadajo skupini.

Ni priporočljivo povabiti potencialnih novih članov, da se pridružijo

*tik pred izvedbo projekta (t.j. ne da bi sodelovali v prejšnjih fazah).
Počutili se bodo – in tudi ostali jih bodo obravnavali – kot »outsiderje«.*

Usposabljanje za kvalitetnejše izvajanje nalog

Mladim je potrebno omogočiti, da pridobijo znanje in spretnosti, ki jih potrebujejo za opravljanje vloge oziroma izvedbo nalog.

Vloge

Če vod že deluje po sistemu delitve vlog, potem bo vodnik le še pomočnik mladim, da svojo vlogo vključijo v projekt. Vodnik naj jim pomaga ugotoviti, kaj že znajo narediti in katere spretnosti morajo še pridobiti. Za pomoč pri tem jim je sistem veččin v tej starosti, ki temelji na vlogah. Vzpostavi naj stike s člani drugih vodov, ki so že imeli te vloge, da jim pomagajo. Če gre za nov način dela v vodu, so ti stiki z drugimi še toliko bolj pomembni. Potrebujejo vzpodbudo, da delajo samostojno, hkrati pa naj vodnik oblikuje tudi dejavnosti, kjer sodelujejo kot celota.

Skupine za izvajanje nalog

Značaj skupin za izvajanje nalog se bo razlikoval od projekta do projekta. V projektu se bo lahko pojavila potreba po delovni skupini, s katero niti vodnik niti nihče drug v vodu ne bo imel noben izkušenj. Mladim so v tej situaciji redni stiki in povezave z drugimi zelo pomembne. Omogočajo lahko pomoč pri prijavi na tečaj ali povabilo strokovnjaka, da jim pomaga. Če bodo projekt predstavili širše, bo večina ljudi pripravljena pomagati.

Posebne naloge za vodnika

Vodnik ima pri pripravi še dodatne (posebne) naloge:

- **Zagotavljati napredek;** razen tistih delov, za katere je bilo dogovorjeno, da jih opravi vodnik, je njegova naloga tudi nadzor napredka; tako projekta in še posebej mladih! Vodnik mora biti pozoren na posredno ali neposredno izražene potrebe, t.j. čas za sprostitev, nabiranje energije, sproščanje napetega vzdušja, itn.

- **Odnosi z javnostmi;** vod je na nek način del lokalne skupnosti. Projekt je odlična priložnost, da se širši javnosti predstavi taborništvo (npr. pripraviti informacijo o vašem projektu in jo posredovati lokalnemu novinarju s časopisa ali lokalne radijske postaje; povabiti ga, da pripravi pogovor s člani). Mogoče bodo novinarji povabili člane, da gredo z njimi in vidijo, kako poteka novinarsko delo v resnici in jim dali nekaj napotkov. Z dvigom zavedanja o tem, kar skuša vod narediti, bo več ljudi pripravljenih pomagati, ko bo to potrebno, ali posoditi stvari, ki jih bodo potrebovali. Konstruktivni stik s skupnostjo ne bo pomagal le projektu in taborništvu, ampak sovпада tudi s ciljem, da mladi razvijejo konstruktivne stike s skupnostjo.
- **Starši in šolsko delo;** starši morajo biti obveščeni o projektu in navdušeni nad tem, kar se bodo mladi iz izkušenj naučili. Starši so še posebej zaskrbljeni za dosežke v šoli in za čas, ki ga »vzame« udejstvovanje v taborništvu. Na eni strani mora vodnik pomagati staršem razumeti resnične izobraževalne prednosti za njihovega otroka, na drugi strani pa prikazati počasnejši tempo dela (vgrajen v časovni načrt) zaradi šolskih obveznosti.
- **Zbiranje sredstev;** Potreba po sredstvih ne bo izginila, niti ne bo denar padel iz drevesa! Kljub temu, da so izkoriščena vsa poznanstva in povezave v lokalnem okolju, je možno, da bo v proračunu še vedno manjkala določena količina denarja. Naslednja možnost se kaže v navezavi stikov z lokalnimi podjetji. V zbiranje sredstev naj bodo vključeni vsi. Pomoč mladim, da si zastavijo izvedljive cilje za zbiranje sredstev, je zelo pomembna. Dejavnosti za zbiranje sredstev (izdelava in prodaja koristnih predmetov, čiščenje in pleskanje hiš, zavijanje daril med prazniki, opravljanje nenavadnih del za lokalno podjetje...) ponujajo veliko možnosti za dodatni osebni razvoj.

PETA FAZA – VELIKI DOGODEK

Projekt »Na drugi strani Lune«, KRAS 2007

Iz dnevnika skupine zelenih

ZAČETEK

»Iz Dornberka smo se, po tem ko smo »dobro« preučili zemljevid odpravili proti vasi Tabor. Kljub temu, da smo, kot smo že rekli »dobro« pogledali zemljevid smo se na začetku kar 3X izgubili oz. zgrešili pot. A po pomoči prijaznih vaščanov smo le ubrali pravo pot in prišli do vasi Tabor, sicer že nekoliko prepoteni, saj smo hodili v hrib. V vasi Tabor smo si ogledali spomenik 40-letnice požiga vasi in pokola talcev, ki so ga vaščani postavili leta 1984. To pa ni bil edini spomenik, saj je bila nekoliko nižje še spominska plošča, kjer so bile napisane žrtve pokola.

Zanimivo je, da ima skoraj vsaka hiša psa, kateri so nas pridno oblajali. In tako smo spoznali tudi psičko Piko in njeno malo lastnico v vasi Potok, kamor smo se spustili iz Tabora. V glavnem vsi vaščani so zelo prijazni in radi pomagajo.

Ko smo prišli v vas Lipa smo hoteli poiskati gospo Nadico, zato smo se ustavili pri gospodu Lebanu, ki je pravkar popravil priključek za traktor in ga vprašali kje živi gospa Nadica. Dobro nam je obrazložil kako priti do nje, nato pa smo ga še malo povprašali o požaru, saj smo imeli na poti nalogo da opazujemo ostanke požara. Pokazal nam je do kod je segal požar in nam povedal, da vas ni bila v neposredni nevarnosti. Ogroženi pa sta bili Škrbina in Rubija ter vasica Gora od koder se je požar tudi začel širiti.

VODA NA KRASU

Drugi dan smo imeli za nalogo v vasi Gorjanci poiskati stari zbiralnik za vodo. Že na začetku vasi smo se ustavili pri gospe Colja Aldi in jo povprašali kam moramo, da pridemo do zbiralnika. Najprej nas je napotila k zbiralniku vode za živino, kalu in koritom, a smo ji povedali, da iščemo zbiralnik vode za ljudi. Opisal nam je več poti in tako smo ugotovili, da so v vasi kar 4 zbiralniki oz. po njihovo stare »komunske štirne«.

Na poti do ene, smo se ustavili še pri gospe Mezinec, ki nam je natančno pojasnila pomen štirn. Včasih je bil to edini vir vode in cela vas je hodila v te zbiralnike po vodo. Veliko hiš (pravzaprav vsaka) pa je imela svojo štirno, le da je bila ta manjša. Tako so se oskrbovali z vodo vse do leta 1979, ko so zgradili vodovod. A še vedno imajo probleme z vodo in v Brjah še danes velikokrat vodo dostavljajo tudi gasilci.

Nato smo se odpravili naprej proti vasi Škofi oz. Republiki Škofi. Tam so nas prijazno sprejeli in mi smo se kar malo udomačili pri družini Gregorja Kastelic. Tam smo tudi imeli srečanje z vodstvom, nato pa smo šli do gospoda Danila Subana, predsednika republike. Prenočili smo na seniku.

KORISTNO DELO

Tretji dan smo zgodaj vstali, ker smo imeli tisti dan veliko nalog za opraviti. Najprej smo šli pogledat zastavo republike Škofi in se slikat z Gojcem in g. Danilom. Izvedeli smo še nekaj podatkov o republiki Škofi (purani so v parlamentu, imajo pa samo 6 prebivalcev).

Pot smo hitro nadaljevali proti Pliskovici, kjer smo pobelili avtobusno postajo. Na eno od sten smo narisali še veliko skavtsko lilijo. Zmenili smo se tudi z novinarjem, g. Bogdanom, ki nas je fotografiral in pripravil članek za Primorske novice. Ker pa je tudi biolog, nas je peljal še do pred kratkim obnovljenega kala, ki je eden največjih. Tam smo videli tudi slovensko orhidejo in se še enkrat slikali.

V Pliskovici smo obiskali še g. Šuca, ki nam je postregel s teranovim likerjem in nas peljal do vinograda malo iz vasi, kjer smo kosili. Ker se nam je mudilo se ni nismo predolgo zadrževali in smo krenili naprej proti vasi Ponikve, kjer smo se dobile vse tri skupine in vodstvo na pikniku. Tudi na pikniku je bilo zelo zabavno in pestro.

TIPIČNA KRAŠKA JED

Za ta dan smo imeli načrtovano najlepšo pot. Najprej smo poiskali tipično kraško hišo in jo fotografirali, nato pa smo šli do vasi Avber, kjer smo si ogledali cerkev Svetega Nikolaja, ki ja znana po svojih freskah (Tone Kralj).

Naša naslednja postaja na poti proti Majcnom in našemu cilju pa je bila vas Dobravlje, kjer smo pri družini Pečar s pomočjo gospe Alice Pečar pripravili tipično kraško jed-joto. Medtem ko se je jota kuhala, smo si malo ogledali okolico (dva kala in vinograde) ter malo pomagali okrog hiše. Po zelo okusnem kosilu smo se podali še na zadnji del poti proti Majcnom.«

ŠESTA FAZA – VREDNOTENJE IN NAGRAJEVANJE NAPREDKA

To fazo vodnik izvede v kratkem časovnem obdobju po izvedbi projekta (nekaj dni do enega mesca). Vsebuje naslednje dejavnosti:

- **Vrednotenje projekta kot celote in napredka vsakega posameznika;** analiza, kaj je bilo dobro in kaj bi lahko bilo bolje, evidentiranje vrhuncev - kje so bili močni in kje šibki člani projekta ter zakaj. Ugotavljanje, kaj, so mladi pridobili s projektom in v kakšni meri so dosegli osebni razvoj,
- **Nagrajevanje napredka;** »uradno« prepoznavanje napredka, ki ga je posamezni član dosegel (npr. podelitev osvojene stopnje znanja ali veščine).

Vrednotenje projekta kot celote in napredka vsakega posameznika

Vodnik mora člane opozoriti na pomen vrednotenja; da je to vrednotenje projekta in napredka vsakega posameznika. Spomnite jih tudi na njihova življenjska načela in vrednote:

- Vsakdo naj začne z dobrimi stvarmi, preden preide na težave,
- Vsak naj ima v mislih, da je primerna le konstruktivna kritika in da se od njih pričakuje, da bodo spoštovali občutke drugih, t.j. če se je treba pogovoriti o težavah, naj to storijo, ne da kogarkoli osebno prizadenejo,
- Vsak naj ima priložnosti, da izrazi svoje mnenje.

Za začetek naj vodnik začne z vrednotenjem projekta kot celote. Člani naj podajo svoje komentarje in misli; kaj se jim je pri projektu zdelo najbolje, potem o težavah in na koncu o razočaranjih. Vodnik naj jih še posebej izzove, da razmišljajo o začetku projekta, ko so se zanj prvič odločili in se potem pomikajo od vtisov z velikega dogodka do projekta kot celote.

Osebno in medsebojno vrednotenje naj vodnik začne z mnenji članov o tem, kaj so osebno pridobil od projekta in skozi delo z drugimi. Do kakšne mere mislijo, da so izpolnili svoje vloge v vodu in skupinah za izvajanje nalog? Na koncu naj vodnik poda lastne povratne informacije za vsakega mladega. Za začetek naj bo to izraženo skozi vidni napredek, novo znanje, spretnosti in vedenje.

Vrednotenje zaključí z povzetkom ključnih točk. Tukaj vodnik izpostavi tudi težave; vendar konča s tem, kar je bilo dobro in tako zaključí v veselem vzdušju.

Nagrajevanje napredka

Vodnik naj pripravi manjšo slovesnost, da mladim podeli priznanja (priznanja za osvojeno znanje, veščine ...) ali na kakšen drug način nagradi njihov osebni napredek.

SEDMA FAZA – PROSLAVLJANJE

Projekt je izveden, prav tako vrednotenje, ampak pri procesu projekta ne smemo pozabiti še na eno fazo. Pustolovščine, ki smo jih doživljali, težave, ki smo jih premagovali, osebni in skupni dosežki so dobri razlogi za razmislek in proslavljanje.

Po določenem času (ko strnemo spomine in zberemo vso dokumentacijo) je pomembno nameniti čas sledečemu:

- **Razmišljanje (refleksija) o duhovnih vrednotah;** organiziranje časa za razmišljanje o duhovni rasti, ki temelji na izkušnji članov.
- **Organiziranje zaključne »zabave«;** npr. vodova čajanka z razstavo fotografij ali video projekcijo, ali katera druga oblika opisovanja spominov na prehojeno pot projekta. Na zabavo so lahko povabljeni člani drugih vodov, družina, cel rod, starši in podporniki, ki so sodelovali pri uresničitvi projekta.

Razmišljanje (refleksija) o duhovnih vrednotah

Vrednotenje je zaključeno in napredek je bil prepoznan. Refleksija (odsev) je lahko priložnost, da člani razmišljajo o duhovni rasti, ki temelji na njihovi izkušnji.

Kot izhodišče lahko vodnik uporabi situacije med projektom: reakcije članov, trenutki zadovoljstva ali učne priložnosti iz narave. Morda si lahko pomaga z duhovnimi teksti (mislimi, pesmimi, ...) ki zajamejo bistvo tega, kar so skupaj doživeli med potekom projekta.

Organiziranje zaključne »zabave«

Kakršenkoli je bil projekt (še tako kratek in enostaven), se mora končati z neko vrsto vselega praznovanja. To je lahko vodovo srečanje z razstavo fotografij ali video projekcija, vodov piknik, predstavitev na taborjenju ali katera druga oblika opisovanja spominov na prehojeno pot projekta. Na zabavo so lahko povabljeni člani drugih vodov, družina, cel rod, starši in podporniki, ki so sodelovali pri uresničitvi projekta.

Slavje ob zaključku projekta je še posebej pomembno, ker vzbudi pozitivne občutke ob dosežkih in s tem pozitivno mnenje o sebi ter pripomore k oblikovanju stališč do težav in razočaranj, služi pa tudi pri krepitvi smisla za skupinsko življenje.

OB KONCU PREDSTAVITVE TABORNIŠKEGA PROJEKTA

Če so se člani do sedaj zgolj udeleževali dejavnosti, ki ste jih za njih pripravljali in organizirali vodniki, bo trajalo kar nekaj časa, da jih boste pripeljali do tega, da bodo bolj aktivno vpleteni v načrtovanje, odločanje in prevzemanje odgovornosti za izvedbo. Verjetno bo tudi vam vodnikom, vzelo nekaj časa, da boste s člani podelili naloge, ki ste jih v preteklosti vedno opravljali sami. Navada je železna srajca, ki jo ni tako enostavno zamenjati. Vendar je z vidika mladega človeka, ki ga skozi dejavnosti oblikujemo to edino pošteno in za vodnika vredno truda.

Nekateri boste rekli: saj to ni nič novega, taborniške projekte že dolgo izvajamo. Tudi za tiste obstaja še nekaj vprašanj, ki si jih moramo znova in znova zastavljati:

- Kako projekti resnično zadovoljujejo potrebe in interese mladih? So pomembni samo mladi ali z delom zadovoljujemo tudi interese družbe? Kako?
- Do kakšne mere so mladi resnično vključeni v različne faze projekta?
- Kakšna je težavnost projektov? Kako mladi sodelujejo pri težjih nalogah? Ali so projekti tako zapleteni, da lahko mladi sodelujejo le pri manj zahtevnih nalogah?
- Kako projekti prispevajo k osebni razvoju mladih (poiščite konkretne primere)?
- Kako lahko v posameznih delih projekta izpostavimo dvojno naravo projekta: izvedba projekta kot takega in napredovanje posameznika. Kako preseči način dela, ki predpostavlja, da je izobraževalni namen le drugotnega pomena?

Verjamem, da vam taborniški projektni pristop ponuja mamljivo »kost za glodanje« o uspešno izvedenih projektih in bogatih učnih izkušnjah, ki jih skozi projekt lahko ponudite svojim članom; in tudi sebi. Ta je za prehod iz gozdovništva v popotništvo še posebej pomemben.

Le pogumno novim izzivom naproti.

Tadej Pugelj
Programski sodelavec ZTS

Vključeni v projekt in njihove vloge

faze projekta	1. faza Kakšen projekt	2. faza Vključevanje možnosti za učenje	3. faza Načrtovanje
vključeni			
Člani voda	Aktivno sodelujejo pri ustvarjanju skupne ideje projekta	(vključenost glede na starost in zmožnosti)	Definiranje vlog in nalog, oblikovanje delovnih skupin — Oblikovanje finančnega načrta
Vodnik (načelnik PP)	Vzpodbuja člane k izražanju svojih idej — Pomaga razumeti, kaj je v ozadju idej — Prispeva k doseganju soglasja	Pregleda projektno idejo in oceni zmožnost članov za uresničitev — O tem se pogovori z načelnikom družine in ostalimi vodniki — Analizira učni okvir in vključenost vseh elementov taborniškega pristopa	Predstavitev dodatnih dimenzij projekta Preizkus časovnega načrta — Pomoč pri pripravi finančnega načrta — Zagotovi zunanje »sodelavce« za pomoč pri zahtevnejših delih projekta
Načelnik družine*		Pomaga vodniku oceniti težavnost projekta	
Ostali vodniki (vodniški svet)		Sodelujejo pri oceni tečajnosti in prispevajo k oblikovanju učnega okvira	
Širša javnost: starši, lokalna skupnost			

*Če ni načelnika družine pa načelnik rodu.

skozi različne faze taborniškega projekta

4. faza Pripravljanje	5. faza Izvedba projekta	6. faza Vrednotenje in nagrajevanje napredka	7. faza Proslavljanje
<p>Predstava o celotnem projektu — Izkazan interes za določene naloge, lastni razvoj — Udeležba na dodatnem usposabljanju</p>	<p>Izvajanje projekta</p>	<p>Ocena projekta (vrednotenje) — Preverjanje lastnega napredka</p>	<p>Razmislek o sebi in o svoji poti (samorefleksija in načrtovanje prihodnosti) — Organizacija zaključne zabave (predstavitve dosežkov drugim)</p>
<p>Predstavitve celotnega projekta — Delitev vlog in nalog — Spremljanje napredka usposobljenosti članov — Informiranje staršev — Promocija projekta širši javnosti, zbiranje sredstev</p>	<p>Spremljanje pri izvajanju — Podpora pri izvedbi — Zagotavljanje varnosti med izvajanjem projekta</p>	<p>Usmerjanje pri vrednotenju projekta — Nagrajevanje napredka (podelitev preizkušnje in veččin)</p>	<p>Pomoč pri razmisleku o lastnem napredovanju in novih izzivih — Pomoč pri organizaciji zabave (kje in kdaj, program, koga povabiti, razstava fotografij ali izdelkov, pogostitev, objava v medijih ...)</p>
<p>Informiranje o projektni ideji</p>	<p>Informiranje o projektni ideji</p>		
<p>Informiranje o projektni ideji</p>	<p>Informiranje o projektni ideji</p>		
<p>Informiranje o projektni ideji</p>	<p>Informiranje o projektni ideji</p>		

Ali veš ...

Ali veš, da je Zveza tabornikov Slovenije (ZTS) najštevilčnejša mladinska nevladna organizacija? V svoj program vključuje več kot 8.000 mladih, povezanih v blizu 100 društev tabornikov (rodov), ki delujejo po vsej Sloveniji. Že več kot 60 let ZTS pomaga mladim, da se zavedo svojih potreb, sposobnosti in odgovornosti do sebe, drugih in do družbe. Pomaga jim, da bi odrasli v dejavne, samostojne, odgovorne in solidarne državljane in da bi kot taki soustvarjali boljši svet. Deluje v javnem interesu na več področjih in skladno z namenom svetovnega skavtskega gibanja in je od leta 1994 polnopravna članica Svetovne organizacije skavtskega gibanja (WOSM). Ta združuje več kot 30 milijonov članic in članov po vsem svetu.

Ali veš, da je organizacija odprta vsem mladim ne glede na spol, narodnost, strankarsko pripadnost, vero ali prepričanje? Članstvo v lokalnih društvih je prostovoljno, saj se vanje lahko vključi vsak, ki sprejema njen program in se ravna v skladu z načeli, prisego in taborniškimi zakoni. Bodoči član ima na voljo nekaj mesecev pripravniskega časa, v katerem se seznanja z organizacijo in njenim programom ter se na koncu odloči ali bo ostal član taborniške organizacije ali ne.

Ali veš, da vzgojno-izobraževalni namen organizacije skozi program poudarja pomen aktivnega sodelovanja v družbi, priznavanje in odobravanje raznolikosti (plura-lizem), svobodo posameznika, večkulturnost in enakost priložnosti za vse? Vzgoja in izobraževanje temelji na vrednotah kot so prijateljstvo, poštenost, strpnost, spoštovanje narave, zdravo življenje, nesebična pomoč drugim – prostovoljstvo, mir, trajnostni razvoj, medgeneracijsko sožitje in pripadnost duhovnim načelom. Program omogoča celovito vzgojo ki spodbuja telesni, intelektualni, čustveni, družbeni in duhovni razvoj posameznika. Izkustveno ter skupinsko učenje dajeta mladostnikom neprecenljivo izkušnjo drugačnega učenja – učenja skozi lastno vključenost, preko katere mladi postopoma prevzemajo odgovornost za lastne odločitve.

Ali veš, da program za mlade v ZTS postavlja pred tabornice in tabornike različne preizkušnje? Pri njihovem premagovanju spoznavajo samega sebe in druge, razvijajo prijateljstva, zanimivo in kakovostno preživijo prosti čas v varnem okolju in obnovijo moči za nadaljnje napore – učenje v šoli ali delo na delovnem mestu. Spretnosti življenja v naravi, telesna utrjenost, ustvarjalni potencial, iznajdljivost ... se kalijo med prečanjem rek, pripravo hrane v kotličku, spanjem pod jasnim nebom, med snežnim viharjem ali poletno nevihto. Z raziskovanjem narave, bivanjem v naravi in doživljanjem njenih lepot in izzivov, pa tudi negostoljubnosti, se približajo sebi in se zavejo neizogibne povezanosti sveta. Odkrivajo talente in razvijajo zmožnosti (kompetence), ki jim bodo koristile tudi kasneje pri poklicu in v življenju nasploh.

Ali veš, da so člani povezani v majhne vrstniške skupine (vodi) in da je program prilagojen različnim starostnim skupinam (murni, medvedki in čebelice, gozdovniki in gozdovalci ...)? Mladi dejavnosti izbirajo sami na podlagi lastnih želja in potreb, usmerja pa jih usposobljen vodnik. Mlajši se razvijajo skozi igro, starejši se udeležujejo dogodivščin in se soočajo z izzivi. Taborjenje je vrhunec celoletnega taborniškega dela. Ponuja priložnost, da gredo mladi za dalj časa v naravo, pod platneno streho, da izkusijo nepredvidene okoliščine, nočno stražo, prve simpatije, samostojnost in prvo daljšo odsotnost od doma. Ta je še bolj izrazita na mednarodnih taborih in akcijah v tujini, kjer se mladi srečajo s prvimi izkušnjami multikulturalnosti (od kultur in jezikov do običajev), pridobivajo prijatelje iz drugih držav in razvijajo željo po odkrivanju Evrope in sveta.

Ali veš, da je ZTS prostovoljska organizacija, v kateri je aktivnih preko 1.500 prostovoljcev, med njimi tudi odrasli. Ti tedensko opravljajo različne naloge: vodenje skupin mladih, vodenje društev, organizacija izletov, taborjenj, odprav v tujino, izvajanje projektov v lokalni skupnosti, zagovorništvo potreb mladih v družbi ter druge naloge v okviru delovanja društev in ZTS. V izrednih okoliščinah v okviru delovanja Civilne zaščite pomagajo pri odpravljanju posledic elementarnih in drugih nesreč. Organizacija ima razvit izobraževalni sistem, ki prostovoljcem zagotavlja usposobljenost za kakovostno in varno izvajanje nalog. Letno se v sistemu izobražuje več kot 300 prostovoljcev.

Ali veš, da se taborništvo v Sloveniji približuje 100 letnici delovanja? V Sloveniji so se skavti pojavili leta 1922, tri leta kasneje pa je nastala še gozdovniška organizacija. Med organizacijama v takratni Sloveniji ni bilo bistvenih vsebinskih razlik. Gozdovniška je bila organizacijsko bolj svobodna, gojila in zelo poudarjala je sožitje z naravo; skavtska pa je bila trdno organizirana in je imela natančno opredeljen način ravnanja. Naziv "tabornik" je bil prvič omenjen leta 1924 v Narodnem dnevniku. Z njim so poimenovali pripadnike obeh gibanj. Po 2. svetovni vojni, 22. aprila 1951, so nekdanji skavti in gozdovniki sedli skupaj in ustanovili Združenje tabornikov Slovenije, ki se je kasneje preimenovalo v Zvezo tabornikov Slovenije. ZTS tudi danes ohranja svojo taborniško identiteto, ki se je izražala z značilnim slovenskim taborniškim grbom, s posebno organiziranostjo, šegami, poimenovanjem enot in oznak ter z drugimi posebnostmi.

ZDAJ VEŠ!

Poišči lokalni rod in se angažiraj tudi ti!

skavtska fundacija
ustanova Zveze tabornikov Slovenije

Slovenska skavtska fundacija s svojim delovanjem pomaga pri rasti in razvoju taborniške organizacije v Sloveniji na ta način, da zbira sredstva, ki se strogo namensko porabijo za uresničitev predstavljenih ciljev. Sredstva se dobivajo iz različnih virov, kot so prispevki posameznikov, gospodarskih družb, različnih fundacij, vlade preko ministrstev in različnih komercialnih promocij. Sredstva, nabrana v fundaciji, morajo ohraniti svojo realno vrednost, za kar skrbi Uprava fundacije, v kateri so strokovnjaki z različnih strokovnih področij in so prostovoljci. Večina sredstev, ki se zberejo v fundaciji, se porabi za financiranje dejavnosti, ki so dogovorjene med Upravo fundacije in vodstvom Zveze tabornikov Slovenije, ki ga predstavlja IO ZTS. Zbrana sredstva se bodo uporabila za nakup in ureditev prostorov v 8-10 regijah v Sloveniji, sofinanciranje izobraževanja vodij in sofinanciranje založniške dejavnosti za izdajanje strokovne taborniške literature.

V zadnjih letih plačniki dohodnine društvom, zasebnim ustanovam in fundacijam, ki delujejo v javnem interesu lahko namenijo do 0,5 odstotkov dohodnine. Potrebno je samo ustrezno sporočilo vašemu Davčnemu uradu. Zahtevo za namenitev ali za njeno spremembo lahko v skladu z uredbo sporočite kadar koli do konca leta Davčni upravi bodisi preko sistema eDavki na spletni strani <http://edavki.durs.si> ali pisno ali ustno na zapisnik pri davčnem organu. Za pisno zahtevo izpolnite obrazec in ga dostavite vašemu davčnemu uradu, oziroma izpostavi.

Vabimo vas, da pomagajte Zvezi tabornikov Slovenije in/ali Skavtski fundaciji graditi boljši svet, tako da namenite del dohodnine za njeno delo!

Zveza tabornikov Slovenije, davčna številka 65720792
Skavtska fundacija, ustanova ZTS, davčna številka 59794038

VIRI IN LITERATURA

UPORABLJENI VIRI

WOSM (2002), Let's do a scout project, Švica (Ženeva), WOSM

DRUGA GRADIVA

ZTS (2007) Projekt »Na drugi strani lune«, gradiva, utrinki in fotografije iz dnevnikov skupin

LITERATURA ZA LAŽJO PRIPRAVO PROJEKTA

R. Baden Powell (1932), Skavt – navodilo za vzgojo dobrih državljanov, avtoriziran prevod

Milko Okorn, ur. (2001), Vzgoja v ZTS, Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije

I. Štajdohar, G. Zupan ur. (2003), Tabornikov priručnik, Ljubljana, Zveza tabornikov Slovenije

ZTS (1993), Pomagajmo ohraniti svet (prevod knjige Help to save the World), Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije

A. Ferenc, S. Kos (1995), Vodnik vodi vod, Ljubljana, samozaložba

Spletni naslov: Knjižnica za voditelje (Leaders library WOSM):
http://scout.org/en/information_events/library (povzeto s spletne strani maj 2012)

NAREDIMO TABORNIŠKI PROJEKT

Taborniški priročnik

Založila: Zveza tabornikov Slovenije, nacionalna skavtska organizacija

Za založnika odgovarja: Teja Čas

Naslov originala: Let's do a Scout Project, WOSM, 2000

Prevod originala: Urška Ravnjak

Urednika: Tadej Pugelj in Matjaž Jesenšek

Lektor: Katarina Jesenko

Fotografije: Teja Čas, Mojca Harej, Mitja Kelemen, Barbara Kelher, Bogdan Macarol, Janez Nučič, Luka Polc, Tadej Pugelj, Ana Velikonja, Vojko Vičič

Oblikovanje: Barbara Železnik Bizjak

Grafična priprava in tisk: Tridesign d. o. o. Ljubljana

Naklada: 1500

Ljubljana, junij 2012

Zveza tabornikov Slovenije – nacionalna skavtska organizacija

Telefon: 01/300 08 20; 041/490 444

www.zts.org

www.rutka.net

www.facebook.com/ZvezaTabornikovSlovenije

ISBN 961-6134-43-9

9 789616 134439

